

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Östlyckeskolan 7-9
i Alingsås kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Östlyckeskolan 7-9. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Östlyckeskolan i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning där arbetsformerna varierar så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika materials egenskaper utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmana eleverna i val av material och metod utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 7 oktober 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12676) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Lärarna uppger att en arbetsprocess ofta inleds med att läraren visar olika inspirationskällor för eleverna. Lärare uppger vidare att elevers planering av egna idéer ofta sker utifrån inspiration från digitala foton. Under Skolinspektionens lektionsbesök arbetade exempelvis elever i materialinriktningen textil med att söka inspiration i foton digitalt på olika hundkoppel, olika broderier och olika virkade väskor med förslag på hur sådana produkter kunde formas. Utifrån det valde sedan elever egna uttryck för sina slöjdalster. Elever bekräftar i intervjuer att en arbetsprocess ofta inleds med att lärare uppmuntrar dem att söka inspiration samt att lärare också har genomgångar för att visa vissa moment för elevgruppen. Av lektionsobservationer och elevintervjuer framgår att färdiga slöjdföremål som modeller finns i slöjdsalarna, vilka lärare också använder som inspiration vid genomgångar, till exempel

modeller av lådor. Elever berättar att lärare inom materialinriktningen trä och metall har gått igenom olika tekniker för sammanfogning med hjälp av dem. Elever uppger att de inledningsvis gör en skiss för slöjdarbetet som de sedan visar för lärare innan de påbörjar sina projekt. Lärare berättar i intervju att de uppmuntrar elever att tillverka föremål som de verkligen vill ha. Såväl lärare som elever beskriver att eleverna får stöd inom respektive materialinriktning i att pröva och ompröva olika tillvägagångssätt för att lösa en uppgift på. Inom materialinriktningen trä och metall uppger elever att lärare kan ge två olika lösningar på ett problem som nästa steg i elevens slöjdprocess. En lärare berättar i intervju att hen försöker ställa frågor till elever på ett sätt som gör så att elever får fatta egna beslut och komma igång. I en av Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftas detta då läraren i materialinriktningen textil exempelvis resonerade med en elev om olika stygn som fanns att välja på till ett broderi.

Lärare ger eleverna stöd och återkoppling löpande under pågående arbetsprocess. Lärarna uppger att de stödjer eleverna vid eventuella problem som uppkommer under slöjdprocessen genom att ge förslag på teknik och verktyg samt även instruerar hur verktygen ska hanteras. Vidare framkommer i intervjuer med lärare och lektionsobservationer att när elever ber om hjälp frågar lärare ofta efter elevernas ritningar och ställer kontrollfrågor om hur eleverna tänkt sig form eller mått. Under en av Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen textil samtalade läraren exempelvis med en elev om hur ett mönster för byxor kunde anpassas till elevens slöjdprojekt. Lärare och elever uppger att om elever fastnar på ett steg eller om något har gått fel under arbetets gång, så kan de ta hjälp av såväl analoga som digitala beskrivningar som förklarar steg för steg.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande men att eleverna i begränsad utsträckning ges möjlighet att dela erfarenheter med varandra i ett gemensamt lärande.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Lärare uppger att de diskuterar med eleverna under planeringsstadiet vilken svårighetsgrad ett projekt kan tänkas ha. Lärare beskriver hur elevers arbete kan formas på olika nivåer utifrån elevernas olika förkunskaper och förutsättningar genom arbetet med nya hantverkstekniker, material och verktyg. Lärare uppger att eleverna under åren även får träna på olika tekniker i respektive materialinriktning så att eleverna efterhand lär sig behärska olika och alltfler avancerade tekniker. Lärare uppger även att de gör olika anpassningar så att elever lyckas utifrån sina förutsättningar. En lärare i materialinriktningen textil ger som exempel

att en elev, som önskade sy en avancerad klänning, blev instruerad att genomföra processen noggrant ett steg i taget för att göra klart den. Lärare berättar också om det omvända, att om en elev är snabb med ett slöjdprojekt så uppmuntrar lärare eleven att prova på något annat under kommande lektioner eller att lägga till mer avancerade moment på produkten. Elever uppger att lärarna hjälper elever under arbetsprocessen och uppvisar förväntningar på att samtliga elever ska lyckas med sina uppgifter utifrån de förkunskaper och förutsättningar som de har. Elever uppger att även om det finns vissa ramar att hålla sig till för de olika projekten är lärarna öppna för att elever kommer med egna idéer. Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftar att elevarbeten sker på olika nivåer utifrån elevernas intressen och egna idéer. Under lektionen hanterar elever slöjdsalarnas olika maskiner och elever i materialinriktningen trä och metall arbetar bland annat på egen hand med att svetsa i salens verkstadsdel.

Undervisningen utgörs till stor del av enskilt arbete och eleverna får endast i viss mån möjlighet att dela erfarenheter med andra elever för att utveckla lärandet. Lärare och elever uppger visserligen att lärare håller genomgångar om slöjdteknik och säkerhet gemensamt i helklass. Elever uppger även att det hänt att de har samtalat om frågor och funderingar tillsammans efter att ha sett en film om textilindustrins miljöpåverkan. Dock framgår det av intervjuer med elever och Skolinspektionens lektionsobservationer att eleverna främst delar erfarenheter med varandra på egna initiativ. I intervjuer uppger elever att de hjälpt varandra på lektioner i materialinriktningen trä och metall med att såga när de formade kanter på en skärbräda samt berättar att det även finns elever som brukar arbeta tillsammans när de arbetar med liknande moment. Exempel på detta framkom under en av Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen textil där elever hjälpte varandra då de befann sig vid samma moment i arbetsprocessen. Exempelvis hjälptes elever åt att trä en symaskin rätt och i planeringen av nya slöjdprojekt samt att elever som arbetade parallellt fick hjälpas åt med mönsteranpassningen för ett projekt.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna löpande reflekterar över arbetsprocessen och resultat tillsammans med lärare.

Lärarna ställer frågor löpande till eleverna och låter dem reflektera över arbetsprocessen samt utvärdera och bedöma resultatet av sina arbeten. I intervjuer med lärare och elever samt i dokument som har begärts in från huvudmannen, framkommer det att elever planerar sina slöjdprojekt i en digital loggbok. Lärare uppger vidare att det i elevers beskrivning inför en slöjdprocess bland annat ska framgå materialval, mått och personlig design

inför ett projekt. Exempel på detta framkom i en av Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen textil då flera elever arbetade med sina planeringar digitalt. Elever dokumenterade stegvis arbetsprocessen tillsammans med sina skisser och foton som inspel innan de skulle starta sitt arbete. Läraren diskuterade därefter muntligt med flera elever under lektionspasset utifrån var de befann sig i arbetsprocessen, exempelvis vilket material som var lämpligt att använda och hur arbetet kunde justeras utifrån tidigare planering och skiss. I intervju med lärare framkommer det att lärarna utformar undervisningen på detta sätt så att eleverna får reflektera över arbetsprocessen och resultatet. Istället för att ta över elevers slöjdprojekt så får elever även ta ställning till nästa steg i dialog med lärare. Av intervjuer och dokument som har begärts in från huvudmannen framgår att eleverna även förväntas reflektera över slutprodukten. Reflektionerna sker antingen muntligt eller skriftligt och är utifrån givna frågor, som vad eleverna tycker om resultatet och eventuella problem de har stött på under arbetsprocessen.

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning där arbetsformerna varierar så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Enligt läroplanen ska eleverna få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.¹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att arbetsformerna till stor del utgörs av individuellt arbete och att eleverna främst delar erfarenheter på egna initiativ. Genom att variera arbetsformer och låta eleverna arbeta såväl enskilt som i par och i grupp ges eleverna möjlighet till att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

¹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna varierar arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen endast i viss utsträckning ger eleverna fördjupad förståelse och kunskap om olika material. Däremot får eleverna kunskap om olika slöjdmetoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen ger eleverna vissa möjligheter att lära sig mer om olika material samt hur dess ursprung och framställning påverkar miljön, men det skiljer sig åt mellan materialinriktningarna. Lärare och elever berättar att det är främst inom materialinriktningen textil som undervisningen har omfattat samtal om olika materials egenskaper samt hur material framställs och transporteras. Lärare och elever uppger att filmer inom materialinriktningen textil visas om hållbarhetsaspekter och textilindustrin, som de sedan samtalar om tillsammans. Eleverna har bland annat sett en film om hur tyg tillverkas och om barnarbete i textilindustrin. Eleverna har därefter fått svara på frågor om hur jeansfärgers kemikalier kan påverka miljön. Lärare i materialinriktningen trä och metall uppger att en film om vilka träslag som växer i Sverige visats vid ett enstaka tillfälle, men elever har inte fått fördjupa sina kunskaper om olika material inom materialinriktningen trä och metall. Lärare uppger att de främst använder ett träslag, furu, i undervisningen. Enligt lärare som undervisar i materialinriktningen är det en kostnadsfråga och medför att elever inte kan

ges möjligheter att jämföra olika material med varandra och vilken påverkan material, dess framställning och transport, kan ha på miljön.

Eleverna ges kunskaper om olika slöjdmetoder som bidrar till slöjdprodukter som är användbara, välgjorda och håller länge. Slöjdlärare inom materialinriktningen trä och metall uppger i intervju att frågor om hållbarhet inte tas upp så mycket, men att lärare samtalar med eleverna om hur de ska göra för att framställa en hållbar produkt, vilket elever bekräftar. Elever berättar bland annat att lärare inom materialinriktningen trä och metall har gått igenom olika tekniker för att skruva samt hur metoden sinkning går till då två sidor ska fogas samman för att hålla längre. Exempel på framställning av hållbara produkter framkommer även under en av Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen textil. En lärare lyfte möjliga tillvägagångssätt för att tillverka ett hundkoppel med en elev som att en grövre och vaxad tråd kunde vara lämpligare för att kopplet skulle bli mer hållbart. Ett annat exempel från samma lektionsobservation rörde en elev som skulle tillverka ett datorfodral och läraren förde då diskussioner om bland annat vilken påverkan valet av tyg kunde få för slutresultatet. I intervjuer med elever framkommer det även att lärare inom materialinriktningen trä och metall på liknande sätt har tagit upp vikten av att olja in ett träföremål för att det ska hålla längre samt att elever inte ska använda mer färg än de behöver. I intervjuer med lärare och rektorn lyfts även vikten av att elever skapar slöjdprodukter som de sedan kommer att använda i sin vardag. Lärare ger exempel på hållbara produkter som elever lärt sig tillverka med hjälp av smidesteknik, som grillhandtag, och i textil, som necessärer. Även elever nämner flera föremål de tillverkat som är hållbara och som fortfarande används i hemmet såsom skärbräda och gosedjur.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna i får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen ger eleverna tillfällen till reflektion över hur det egna arbetet kan påverka miljön. I intervjuer med lärare och av dokument som har begärts in från huvudmannen, så framkommer det att elever i materialinriktningen trä och metall i årskurs 7 har en uppgift att tillverka slöjdföremål med endast en meter sågat trävirke. Lärare uppger att tanken med det är att lära elever att hushålla med material. Elever berättar i intervjuer att lärare i respektive materialinriktning går igenom att elever ska placera sina mallar i hörn av material så att inte alltför mycket slöjdmaterial ska gå till spillo. Elever uppger även att det finns lådor i skolans slöjdsalar med överblivet material som går att återanvända till nya slöjdprojekt. En elev ger exempel på att hen för närvarande arbetar med att

sy om ett gammalt lakan till byxor. Lärare uppger även att eleverna i materialinriktningen textil har fått arbeta med att laga egna klädesplagg, vilket bekräftas i intervjuer med elever. Lärare berättar exempelvis att elever har tagit med jeans hemifrån som de sedan har sytt om. Elever uppger även i intervjuer att de har kunnat använda sig av slöjdkunskaper från lektionerna i sin vardag utanför skolan, bland annat för att laga en kudde som gått sönder eller att hjälpa till vid snickeri.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika materials egenskaper utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Av läroplanen framgår att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling och kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.² Av kursplanen för ämnet slöjd framgår bland annat följande gällande hållbar utveckling. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativiteten och handlingsberedskapen samt stärker tilltron till den egna förmågan att hantera olika praktiska problem i vardagen. Detta är betydelsefullt för individens och samhällets utveckling och för att främja hållbar utveckling. Eleverna ska också ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Därigenom kan undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett miljömedvetet förhållningssätt.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det skiljer sig åt mellan materialinriktningarna i vilken utsträckning eleverna får en undervisning som fördjupar deras kunskaper om materials egenskaper utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Genom att utforma en undervisning om olika materials egenskaper ur ett hållbarhetsperspektiv kan elever få en fördjupad kunskap

² Lgr22, 2.2 Kunskaper.

³ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

och förståelse om olika material och hur dess ursprung och framställning påverkar miljön.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ger eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn organiserar slöjdämnet så att elever oavsett könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Rektorn ser till att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen och får arbeta med olika materialinriktningar. Rektorn uppger att eleverna läser båda materialinriktningarna växelvis under alla högstadiets årskurser. Elevgrupperna i slöjdundervisningen är heterogena och sätts ihop av slöjdlärare och skolledning tillsammans med mentorer för klasserna, berättar rektorn. Av dokument som begärts in från huvudmannen och av intervju med rektorn framgår det att slöjdlärare har avsatt tid för gemensam planering samt att lektionerna ligger parallellt för att underlätta samverkan mellan de båda materialinriktningarna. Skolinspektionens lektionsobservationer visar att slöjdsalarna ligger i nära anslutning till varandra, vilket enligt lärare underlättar arbete med en kombination av hårda och mjuka slöjdmaterial för eleverna. Under Skolinspektionens lektionsobservationer gav exempelvis läraren i materialinriktningen textil förslag till en flicka som virkade en väska att eventuellt använda hårda material, av trä eller metall, till detaljer på väskan. Under

lektionsobservationen gick även en pojke, som tillverkade en pall inom materialinriktningen trä och metall, mellan slöjdsalarna för att i materialinriktningen textil tillverka en sittdyna.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärarna i begränsad utsträckning lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna samtalar sällan med eleverna om olika föreställningar om kvinnligt och manligt. Lärarna berättar att de uppmärksammar och markerar när elever uttrycker sig på nedlåtande sätt om arbetssätt inom slöjden kopplat till könsstereotypa normer. Rektorn berättar att det finns traditionella föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt i sammanhang som eleverna befinner sig i utanför skolan, vilket kan påverka elevers attityder till de olika materialinriktningarna i slöjd. Elever kan i intervjuer dock inte ge några konkreta exempel på hur lärare synliggör och motverkar traditionella könsmonster i undervisningen. Elever uppger däremot att de upplever att flickor och pojkar bemöts lika under lektionerna. Det framkommer i Skolinspektionens lektionsobservationer att flickor och pojkar sitter uppdelade i slöjdsalarna och elever berättar att det är vanligt att de sitter med kamrater av samma kön. Lärare bekräftar att eleverna har fria placeringar i slöjdsalarna och att eleverna i årskurs 8 och 9 oftare sitter med klasskamrater av samma könstillhörighet under slöjdlektionerna.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 3

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmana eleverna i val av material och metod utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Av läroplanen framgår att skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra

till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.⁴

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare sällan lyfter frågor kopplat till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Genom att synliggöra och diskutera traditionella könsmonster samt i större utsträckning utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha, ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare löpande reflekterar och diskuterar olika frågor kring jämställdhet samt utmanar eleverna i val av material och metod utifrån deras föreställning om kvinnligt och manligt. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.⁵

På Skolinspektionens vägnar

X Roger Persson

Beslutsfattare

Signerat av: Roger Persson

X Ann Goliath-Pillola

Föredragande

Signerat av: Ann Goliath Pillola

I handläggningen av ärendet har även utredare Henrik Fredriksson deltagit.

⁴ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

⁵ [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) hämtad 2026-04-07.

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Östlyckeskolan 7-9 den 19 februari 2026. Besöket genomfördes av utredarna Ann Goliath-Pillóla och Henrik Fredriksson.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Alingsås kommun med årskurserna 7-9. På skolenheten går ca 420 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn och biträdande rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdamnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁶

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁷ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.⁸

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁹

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.¹⁰

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.¹¹ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

⁶ 26 kap. 20 § skollagen.

⁷ 1 kap. 4 § skollagen.

⁸ 1 kap. 5 § skollagen.

⁹ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

¹⁰ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹¹ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.¹²

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹³

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

¹² Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹³ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹⁴

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁵

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹⁶

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁷

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁶ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹⁷ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹⁸

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁹

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.²⁰ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.²¹ På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.²²

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

¹⁸ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁹ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

²⁰ 2 kap. 9 § skollagen.

²¹ 2 kap. 10 § skollagen.

²² Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²³

²³ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.